

§ 7

Upphandling av Tussmötegårdens vård- och omsorgsboende inom ramen för stadens centrala upphandling

Stadsdelsnämndens beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd föreslår kommunfullmäktige att driften av Tussmötegårdens vård- och omsorgsboende upphandlas inom ramen för stadens centrala upphandling.

Ärendet

Kommunstyrelsen har uppmanat stadsdelsnämnderna att föreslå vilka vård- och omsorgsboenden som ska ingå i kommande central upphandling. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har i dag 440 boendeplatser som drivs i egen regi och 45 boendeplatser som nyligen handlats upp för att drivas på entreprenad. Mot bakgrund av fördelningen har förvaltningen inför årets centralupphandling undersökt förutsättningarna för att handla upp delar av Stureby vård- och omsorgsboende som här benämns Tussmötegården.

Sammanfattningsvis menar förvaltningen att förutsättningarna att handla upp Tussmötegårdens vård- och omsorgsboende med sammanlagt 107 boendeplatser är goda.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 6 maj 2019.

Dnr EÅV 2019/236

Beslutsgång

Ordföranden ställde framlagda förslag till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Förslag till beslut

Ordföranden Gustav Johansson m.fl. (M), ledamöterna Urban Rybrink (L), Ola Gabrielsson (MP) och Christina Peterson (C) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Rana Nasrindotter m.fl. (S) och ledamoten Hassan Jama m.fl. (V) yrkade bifall till eget förslag till beslut.

Reservation

Vice ordföranden Rana Nasrindotter m.fl. (S) och ledamoten Hassan Jama m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget:

Stadsdelsnämnden föreslås besluta:

1. att avslå förvaltningens förslag om att låta driften av Tussmötegårdens vård- och omsorgsboende (107 boendeplatser, del av Stureby vård- och omsorgsboende) omfattas av en kommande central upphandling.
2. Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:
Vi vill att vård- och omsorgsboenden ska drivas utan vinstintresse och i stadens regi - ej läggas ut på entreprenad. Vi ser dock gärna att kommunala vård- och omsorgsboenden kompletteras med vård- och omsorgsboende som drivs av idéburna aktörer.

När privata vård- och omsorgsboenden upphandlas anser vi att de ska upphandlas som enstaka platser (idag enligt lagen om valfritetssystem, LOV) och inte som hela boenden (entreprenadupphandling i centralupphandling enligt lagen om offentlig verksamhet, LOU).

Balansen mellan olika driftsformer i äldreomsorgen måste ses i staden som helhet eftersom vård- och omsorgsboenden är en stadsgemensam resurs. Kostnaden för andelen äldreomsorg (sammantaget hemtjänst, daglig verksamhet och boende) som sköts av annan juridisk person än staden var fortfarande 59,1 % vid utgången av 2018 enligt årsredovisningen för staden. Eftersom blågröna majoriteten i Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd i boendepplan 2020 nu ändrar på principen om 60 procent kommunalt huvudmannaskap och 40 procent privat för platserna i vård- och omsorgsboende – till en 50/50-fördelning minskar stadens rådighet över såväl planeringen av nya vård- och omsorgsboendeplatser som över kostnadsutvecklingen. Under tidigare år har staden bedömt att det är strategiskt viktigt att staden har rådighet för majoriteten av platserna, men nu lägger man sig på den absolut lägsta nivån i planeringen. Det här innebär också att förutsättningarna att driva nya Årsta VoB och nya Högdalens VoB i kommunal drift är ytterst osäkra, och en stor risk att antalet kommunala platser blir färre än de privata efter avvecklingen av Högdalens VoB.

Vi ser inga fördelar med att konkurrensutsätta väl fungerande kommunala vård- och omsorgsboenden. När alliansen styrde sist drev de konkurrensutsättningarna av vård- och omsorgsboenden så långt att kommunal drift och intraprenader bara vara 25 procent, medan entreprenader hade 42 procent och LOV-utförare 33 procent. De privata utförarna dominerade totalt med sina 75 procent. Dit vill vi inte tillbaka.

Upphandling av entreprenader innebär att driftsansvaret omprövas återkommande, vilket skapar oro hos brukare, anhöriga och personal samt ökade administrativa kostnader. En av de viktigaste kvalitetsfaktorerna i äldreomsorgen är kontinuitet i personalgruppen, vilket äventyras vid varje verksamhetsövergång. Det finns inga som helst garantier för att en omtyckt privat utförare vinner en upphandling, vilket har visat sig under föregående mandatperiod.

Det saknas också belägg för att privat drift ger bättre kvalitet än kommunal drift. Dessutom har det visat sig att privat drift medför försämringar i arbetsvillkoren för de anställda, exempelvis när det gäller rätten till heltid och trygga anställningar. Rätten att alltid omfattas av kollektivavtal garanteras endast när kommunen driver vård- och omsorgsboenden, då krav inte får ställas på kollektivavtal vid upphandling. Den grundlagsskyddade meddelarfriheten liksom allmänhetens insyn är andra viktiga fördelar jämfört med upphandlade verksamheter, där viktig kontroll av välfärdsinstitutionerna hindras av företagssekretess.

När staden låter privata utförare driva vård- och omsorgsboenden släpper staden ifrån sig stora delar av kontroll av kvaliteten på boendena, som ju staden ytterst är ansvarig för. Inte heller kan staden styra utvecklingen på samma direkta sätt som när staden själv sköter driften. När de kommunala vård- och omsorgsboendena minskar hamnar staden i en låsningseffekt, vilket inte minst är uppenbart när staden ska renovera boenden och inte har egna resurser för att säkra evakuering på ett betryggande sätt för de äldre.

Då kvalitetsuppföljningen av Stureby vård- och omsorgsboende redovisades för stadsdelsnämnden i maj 2018 visade resultatet att verksamheten bedrev en god säker vård och omsorg. Såväl brukarundersökningar som intervjuer och individuppföljningar

gav goda resultat och det konstaterades att verksamheten hade en stabil ledning och ett fungerande ledningssystem för att systematiskt och fortlöpande utveckla kvaliteten i verksamheten. Det vore oekonomiskt och ologiskt att bryta ner och splittra en fungerande verksamhet med så god potential att fortsätta utvecklas inom kontroll och insyn!

Ersättaryttrande

Ersättaren Lisa Palm (Fi) ställde sig bakom Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut och reservation.